

Nr 171

Utlåtande i anledning av väckta motioner rörande statsbidrag till folkhögskolor.

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Tage Johansson m. fl.* (I: 105) och den andra inom andra kammaren av herr *Brandt i Sättila m. fl.* (II: 120), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att statsbidrag för täckande av driftkostnader vid statsbidragsberättigade folkhögskolor i riket måtte utgå för kurstid i stället för, som nu är fallet, för dag varunder undervisning pågår.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framförda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 120.

Över motionerna har i vederbörlig ordning inforrats yttranden av skolöverstyrelsen och statskontoret.

Skolöverstyrelsen har anfört bland annat följande.

I sitt till Kungl. Maj:t avgivna förslag till kungörelsen 1958:479 om statsbidrag till driften av folkhögskolor föreslog överstyrelsen, att driftbidrag skulle utgå med dels 26 kronor för varje dag, då *kurs* pågår vid skolan, dels ock 1 krona 40 öre om dagen för varje under arbetsåret inskriven elev, som deltagar i undervisningen.

Till grund för överstyrelsens förslag i detta avseende låg det förhållandet att folkhögskolorna är internatskolor och att sålunda — såsom framhållits i här ifrågasvarande motioner — en stor del av eleverna vistas på skolorna även under sön- och lovdagar. Skolornas utgifter för driften, vari ingår bland annat kostnader för ekonomipersonalens avlöningar, bränsle, lyse m. m., blir oförändrade under ovan nämnda undervisningsfria dagar.

Det bör vidare beaktas, att skolorna genom att till sön- och helgdagar förlägga t. ex. en enstaka studiecirkeltimme eller samkväm, vilket enligt folkhögskolestadgan (SFS 1958:478) inräknas i lärarnas undervisnings-skyldighet, ändock kan komma i åtnjutande av driftbidrag för sådana dagar, eftersom bestämmelserna i sin nuvarande utformning icke utsäger, i vilken omfattning undervisningen skall bedrivas för att allmänt driftbidrag skall kunna utgå.

Ett dylikt tillvägagångssätt från skolornas sida kan befaras. Överstyrelsen anser att det ur pedagogisk synpunkt icke skulle vara önskvärt eller lämpligt vare sig för lärare eller elever med en förläggning till hel- och lovdagar av viss undervisning.

Åberopande det anförda får överstyrelsen tillstyrka bifall till det i motionerna framlagda förslaget att statsbidrag för täckande av driftkostnader vid statsbidragsberättigade folkhögskolor måtte utgå för kurstid i stället för, som nu är fallet, för dag varunder undervisning pågår.

Statskontoret har avgivit följande yttrande.

Enligt statsmakternas beslut så sent som vid 1957 års riksdag om införande av ett allmänt driftbidrag till folkhögskolorna skulle detta bidrag utgå efter samma grunder, som gällde för lantbruksundervisningsanstalterna (prop. 1957: 146; st. utsk. 173; rd. skr. 387). Bidraget avsågs skola täcka högst 75 procent av driftkostnaderna. Genomförande av motionärernas förslag skulle innebära en viss ökning av det statliga stödet, och det må därför framhållas, att i motionerna icke gjorts gällande, att det nu utgående statsbidraget skulle vara otillräckligt.

Statskontoret vill erinra, att lantbruksstyrelsen för nästkommande budgetår hemställt om uppräknig av grundbidragen och tilläggsbidragen till lantbruksundervisningsanstalterna, samt att i motionerna I: 135 och II: 163 vid årets riksdag framlagts förslag i fråga om driftbidraget till dessa anstalter av samma innebörd som i nu förevarande motioner. I årets statsverksproposition (IX ht., s. 161) uttalade departementschefen, att han icke kunde biträda lantbruksstyrelsens ovannämnda förslag, då de nuvarande grunderna för beräkningen av statsbidraget till driftkostnaderna vid ifrågavarande undervisningsanstalter borde bibehållas i avvaktan på slutförandet av 1955 års lantbruksundervisningskommittés arbete. Enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat, kommer kommittén eventuellt att föreslå bestämmelser för beräkning av sistnämnda bidrag, vilka väsentligt skilja sig från nuvarande bestämmelser. Med hänsyn härtill utgår statskontoret från att en ändring nu av gällande bidragsregler för lantbruksundervisningsanstalterna icke är påkallad. Då grunderna för driftkostnadsbidraget i huvudsak äro desamma beträffande folkhögskolorna och lantbruksundervisningsanstalterna, synes ändring av de för folkhögskolorna gällande bidragsgrunderna icke heller böra vidtagas för närvarande.

Utskottet. Allmänt driftbidrag — innefattande grundbidrag och tilläggsbidrag — till folkhögskolorna infördes genom beslut av 1957 års riksdag. Bidraget skulle enligt detta beslut utgå efter samma grunder som redan gällde för lantbruksundervisningsanstalterna.

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln (s. 161) har chefen för jordbruksdepartementet i anledning av framställning från lantbruksstyrelsen om uppräknig av grundbidragen och tilläggsbidragen till lantbruksundervisningsanstalterna uttalat, att de nuvarande grunderna för beräkningen av statsbidraget till driftkostnaderna vid ifrågavarande undervisningsanstalter borde bibehållas i avvaktan på slutförandet av 1955 års lantbruksundervisningskommittés arbete.

Av statskontorets yttrande framgår, att lantbruksundervisningskommittén under hand meddelat ämbetsverket, att kommittén eventuellt kommer att föreslå väsentligt ändrade bestämmelser för beräkning av driftbidraget till lantbruksundervisningsanstalterna.

Vid sådant förhållande och då frågan om driftbidraget till sistnämnda undervisningsanstalter för närvarande är föremål för utredning, finner utskottet sig icke böra tillstyrka att såsom i motionerna föreslagits ändring nu vidtages av gällande bidragsgrunder för folkhögskolorna.

Utskottet hemställer förty,

att motionerna I: 105 och II: 120 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 november 1960

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Einar Persson, Holmqvist, Jacobsson, Rikard Svensson, Mårtensson, Anders Johansson, Herbert Larsson, Kaijser och Källqvist; samt

från andra kammaren: herrar Åkerström, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, fröken Olsson, herr Blidfors, fröken Karlsson, herrar Andreasson, Gustafsson i Skellefteå, Lassinantti, Larsson i Hedenäset och Helén.